

Una oferta de subscripció FFantàstica

Subscriu-te al paper i et regalem dos llibres, un de Joan Fuster i l'altre de Gabriel Ferrater, amb motiu del centenari dels 2 autors.

Què inclou l'oferta?

- Un any amb un 50% de descompte amb el diari de paper de cap de setmana amb els suplementos inclosos.
- Inclou accés digital il·limitat.
- Dos llibres de regal, 'Diccionari per a ociosos', de Joan Fuster, i 'Les dones i els dies', de Gabriel Ferrater (valorats en 30 €, i amb despeses d'enviament incloses).

Subscriu-t'hi a través de la web a <http://d.ara.cat/santjordi22> o trucant al 93 275 11 10

ara

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Un viatger més aviat urbanita a qui parlen les vaques. Bèlgica, Itàlia, l'Argentina... Arreu on va, el seu diàleg interior té la rèplica en un rumiant. Cadascú tria la contrapart que li ve de gust. Xavier Febrés (Barcelona, 1949), gens donat a la ficció, aquest cop ha posat un pesic de fantasia bovina en la seva autobiografia literària. *El millor viatge de tots* (L'Avenç) és un recorregut per la pròpia trajectòria vital i intel·lectual, una mena d'exercici introspectiu d'algú que al llarg de la vida ha cultivat unes quantes obsessions: per Josep Pla, per l'Empordà, pel periodisme literari, pels tangos, pel bon menjar, pel cultiu de la memòria...

Estilista refinat i observador curiós, aquest cop recrea la seva vida a través dels llocs on ha viscut. La seva joventut belga va cavalcar damunt l'onada del Maig del 68 entre el frenesi estudiantil, un experiment proletari d'obrer siderúrgic i l'inici en el periodisme. Eren els temps, també, en què esclatava la guerra lingüística de flamencs i francòfons. Després de 8 anys, va decidir tornar a Catalunya per afegir-se a una altra onada, la de la recuperació de la democràcia. A Bèlgica hi va deixar una filla, una vida. A Barcelona hi va trobar un periodisme en precària ebullició, una doble condició que venia de lluny (només cal pensar en el mateix Pla) i que no ha acabat de perdre mai: ni la precarietat (sobretot quan s'exerceix en llengua catalana) ni l'ebullició, consubstancial a l'ofici. A la Catalunya de la trepidant Transi-

La vaca sàvia: "No som res més que allò que estimem"

GETTY

ció hi va trobar, també, l'argentina Patricia Gabancho, amb qui tindria un fill i que li obriria les portes de la pampa i el tango.

La següent etapa del llibre és la del *fascino* per Itàlia i per la seva retòrica de cafè. A l'ombra de Pla (i de Sagarra i de Gaziel), i de la mà de Rossend Domènech es va endinsar en l'essència de Roma i de la pasta *asciutta* ratllada per un formatge essencial convertit en "volves de neu làctia". I després de les ruïnes, el Renaixement i l'Humanisme florentins, on entre tantes altres coses va descobrir un detall insignificant, mai més ben dit: que el David de Miguel Àngel "la té petita". Tot seguit Venècia, esclar, amb l'afany de desempallegar-se "dels clixés moribunds i el desencís melancòlic dels esllanguits". El periple italià acaba a Bolonya i Milà, ciutats d'adopció de la seva filla, un nord humit on l'autor retroba els rumiants que li parlen.

Si les vaques herbívores ho converteixen tot en carn, el Febrés omnívor ho converteix tot en literatura. Així li va passar a Itàlia, i el mateix a l'Argentina, país, aquest sí, boví per antonomàsia: 40 milions d'habitants per 55 milions de vaques. Tot i que la soja ara està conquerint els camps de la pampa que abans eren terreny exclusiu per a les pacífiques bèsties, a l'Argentina de la melancolia de Gardel – "pero el viajero que huye / tarde o temprano detiene su andar" – l'autor estableix el diàleg definitiu amb una vaca sàvia: "¿No éreu els homes la primera espècie animal capaç de comprendre i parlar? Què heu comprès? De què us ha servit tot el que contenen les paraules? [...] Tu, l'home inquiet, hauries de saber que no som res més que allò que estimem [...] Potser que comencis a buscar més aviat dintre teu". Fi del viatge. ♦♦

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

Des de fa uns anys la paraula *cura* i el seu derivat *curós* estan experimentant una expansió en certes expressions en detriment de maneres més tradicionals i genuïnes de dir el mateix. La locució verbal *tenir cura* no tenia en el català de la meua infantesa la carregosa omnipresència que té avui en el llenguatge dels tertulians, la publicitat i la literatura d'autoajuda. L'actual estàndard abusa de *tenir cura*, tant en el sentit de *cuidar* o *cuidar-se* com en el de *vigilar*. Del simple i clar *cuidar-nos* estem passant al *tenir cura de nosaltres mateixos*, com si dir-ho amb més paraules fos més efectiu. I acabarem cridant "Tingues cura!" en lloc de "Vigila!" en una situació de perill.

Una altra espècie invasora és l'expressió "Ser (molt) curós (amb/en

No siguem tan curosos ni anem amb tanta cura

alguna cosa)". Durant la pandèmia no han parat d'instar-nos a ser curosos, i aquest dies no han faltat les veus que exigien ser molt curosos en la desclassificació dels secrets d'estat. En tots dos casos *vigilar (molt)* i *anar (molt) amb compte* són alternatives preferibles. I també podem optar per expressions idiomàtiques com ara *mirar-s'hi, fi-lar prim* o *anar amb peus de plom*. Decantar-se per *ser curós* delata que es té al cap *ser cuidadoso* o *ir con cuidado*.

"M'HE DESCUIDAT DE DIR-T'HO" ÉS MÉS GENUÍ QUE "M'HE OBLIDAT DE DIR-T'HO"

I és que alguns salten del *cuidar* castellà al *tenir cura* català oblidant que *cuidar* en català també és correcte en aquest sentit; i, igualment, salten de *cuidado* a *cura* oblidant que en alguns contextos la millor equivalència és *compte*, de manera que molt millor que *anar amb cura* és *anar amb compte*. I parlant de *oblidar* també oblidem que sovint l'equivalent més genuí de *olvidarse* és *descuidar-se*: "M'he descuidat les claus" o "M'he descuidat de donar-li les gràcies". Un ús que no només no copia el castellà sinó que el castellà no té, i que és antic i etimològic, perquè *cuidar* ve de *cogitare*, és a dir, *pensar*, i aquest *descuidar-se* vol dir *no pensar*: "No he pensat a dir-t'ho" o "M'he descuidat de dir-t'ho" millor, més genuí, que "M'he oblidat de dir-t'ho". ♦♦